

Het levenstestament

Wanneer iemand door bijvoorbeeld een ongeval of ziekte niet meer in staat is om de eigen (zakelijke) belangen te behartigen, doet zich de vraag voor wie in een dergelijke situatie bevoegd is om namens de wilsonbekwame op te treden. Dit geldt ook voor een ondernemer. Een eventuele (zaken)partner is namelijk niet van rechtswege bevoegd. Dit lijkt wellicht een ‘ver van mijn bed’-verhaal, maar dat is het in de praktijk zeker niet. Als uw adviseur leggen wij graag uit in hoeverre het levenstestament in een dergelijke situatie duidelijkheid kan geven.

Wat is een levenstestament?

De term levenstestament is verwarrend. Een ‘gewoon’ testament treedt immers in werking na overlijden. Een levenstestament is een document waarin zaken worden vastgelegd voor het geval dat iemand door ziekte of ongeval niet meer (goed) in staat is om op te komen voor de eigen belangen.

Meestal wordt een levenstestament in een notariële akte opgenomen, maar dit hoeft niet. Sommige rechtshandelingen vereisen echter wel een notariële vorm, denk bijvoorbeeld aan de volmacht tot het vestigen van een hypotheek. Daarnaast biedt de notaris een bepaalde mate van zekerheid en kwaliteitsgarantie. Het is dus verstandig om langs de notaris te gaan, mede omdat het levenstestament dan kan worden opgenomen in het Centraal Levenstestamenten Register (CLTR). In dit register wordt opgenomen wanneer en bij welke notaris een levenstestament is opgesteld.

Waarom een levenstestament?

Als er geen levenstestament is, dan kent de wet een drietal beschermingsmaatregelen voor het geval iemand zelf niet meer in staat is om zijn belangen goed te behartigen: de curatele, het bewind en het mentorschap.

Als de wettelijke regeling moet worden toegepast, is het kwaad al geschied: de persoon om wie het gaat kan niet meer (goed) aangeven wie hij/zij als vertegenwoordiger wenst. De rechter kan dan een bewindvoerder aanwijzen. Deze bewindvoerder moet zich houden aan allerlei wettelijke regels, zoals de jaarlijkse opgave- en verantwoordingsplicht. Ook moet de bewindvoerder voor bepaalde rechtshandelingen, zoals het doen van schenkingen, vooraf toestemming vragen aan de kantonrechter. Uit rechtspraak blijkt dat een rechter zeer terughoudend is om aan voorgenomen schenkingen zijn goedkeuring te geven.

Door op tijd een levenstestament op te stellen waarin is opgenomen wie aangewezen wordt als vertegenwoordiger, kan de rechterlijke route van de curatele, het bewind en het mentorschap voorkomen dan wel uitgesteld worden.

Wat kan allemaal worden opgenomen in een levenstestament?

De volmacht

Allereerst wordt in een levenstestament een volmacht opgenomen. Hierbij wordt ook omschreven wanneer de volmacht ingaat: meteen na ondertekening van de akte of pas op het moment dat de volmachtgever niet meer wilsbekwaam is.

VISIE

Accountants en Belastingadviseurs B.V.

Nadere bepalingen

Het levenstestament kan naar eigen wens voorzien worden van de nodige ´toeters en bellen´. Indien een ouder gewend is om jaarlijks een schenking te doen aan de (klein)kinderen, dan is het raadzaam om in het levenstestament op te nemen dat deze traditie voortgezet moet worden.

Ook kan men in een levenstestament anticiperen op de mogelijke Wlz-problematiek. Sinds 2013 wordt bij de bepaling van de eigen bijdrage Wlz (voorheen AWBZ) een extra forfaitair rendement van 8% van het box 3 vermogen in aanmerking genomen. De eigen bijdrage kan hierdoor oplopen tot ruim € 2.200 per maand. Er wordt dan flink ingeteerd op het vermogen. In een levenstestament kan men vastleggen dat bij de opname in een zorginstelling vermogen mag worden geschonken dan wel uitgeleend en tegen welke voorwaarden.

Medische zaken en verzorging

Naast de financiële zaken kan men ook de wensen ten aanzien van medische aangelegenheden vastleggen. Het is ook mogelijk om een euthanasieverklaring op te nemen in een levenstestament. Hierbij past de kanttekening dat deze verklaring in de praktijk niet meer is dan een wens. De arts zal een dergelijk ingrijpend verzoek altijd zelfstandig en naar de op dat moment geldende medische richtlijnen beoordelen.

De ondernemer

Juist voor een ondernemer geldt dat hij de zaken goed geregeld moet hebben mocht hem iets gebeuren. Indien een ondernemer door wat voor reden dan ook tijdelijk of duurzaam wegvalt, dan spelen de volgende vragen: Wie wordt het aanspreekpunt voor leveranciers? Wie zorgt dat de lonen doorbetaald kunnen worden? Wie regelt de overboekingen van de BV naar privé? Dit kan dezelfde persoon zijn die de volmacht voor de privé-zaken krijgt, maar dat hoeft niet.

In het geval van een besloten vennootschap spelen de statuten en de onderliggende stukken zoals een aandeelhoudersbesluit of -overeenkomst een belangrijke rol. Eerst moet worden nagegaan of er een statutaire of andere vennootschappelijke regeling bestaat voor de situatie dat de bestuurder tijdelijk of duurzaam afwezig is. Ook bij een vennootschap onder firma of een maatschap is het VOF- of maatschapscontract leidend. Vaak voorzien dergelijke regelingen wel in een situatie van overlijden, maar is de situatie van tijdelijke of duurzame afwezigheid niet duidelijk of volledig omschreven. Indien nodig kan dit door een aanpassing van de statuten dan wel het VOF- of maatschapscontract opgelost worden.

Bij besloten vennootschappen worden in de praktijk de aandelen ook wel gecertificeerd via een Stichting Administratiekantoor (STAK). Bij een certificering wordt het economisch belang en de zeggenschap van elkaar gescheiden. Indien de ondernemer als spil van de onderneming komt te ontbreken, staat een opvolgend bestuur gereed om de zaken te regelen.

Indien de onderneming wordt gedreven in een andere vorm, bijvoorbeeld als ZZP-er of een eenmanszaak met personeel, dan kan de ondernemer, bijvoorbeeld als onderdeel van het levenstestament, een zakelijk gevolmachtigde aanwijzen.

VISIE

Accountants en Belastingadviseurs B.V.

Conclusie

Het levenstestament is een handig en mooi document voor het geval iemand zijn financiële en persoonlijke zaken zelf niet meer kan of wil regelen. Het is voor iedereen goed om eens na te denken over deze zaken. Zeker voor een ondernemer is het een must om na te gaan of de continuïteit van de onderneming is gewaarborgd. Wat is er geregeld in de statuten en de vennootschappelijke documenten? Een ondernemer heeft immers een grote verantwoordelijkheid naar zijn medevennoten, zijn medewerkers, zijn klanten én niet in de laatste plaats zijn gezin. Al die partijen zijn gebaat bij een onder alle omstandigheden goed en vlot lopende onderneming.

Disclaimer

Deze brochure is gebaseerd op de (voorgestelde) regelgeving zoals die in de op 1 januari 2018 bekend was. Deze nieuwsvoorziening is met grote zorg samengesteld. Voor eventuele onvolkomenheden kunnen wij geen aansprakelijkheid aanvaarden. Druk- en zetfouten voorbehouden.